

gezamenlijk trekken van grauwe ganzen(*anser anser*) en aalscholvers(*phalacrocorax carbo*)

Dik Heg

Op 18-10-87 was ik aan het vogels kijken in de Peizer- en Eeldermaden toen mijn aandacht getrokken werd door het geluid van Grauwe Ganzen (*Anser anser*) en ik uit noordoostelijke richting een V-formatie zag aankomen. Bij nadere inspectie bleek het echter een gemengde groep van ± 40 Grauwe Ganzen en ± 25 Aalscholvers (*Phalacrocorax carbo*) te zijn! De soorten waren niet geheel gemengd, maar groepsgewijs met alle totaal 3 à 5 groepen. Tezamen vormden ze een "perfecte" V-formatie. Doordat ze snel in zuidwestelijke richting doorvlogen, kreeg ik tegenlicht (namiddag) en kon ik de preciese samenstelling van de groep niet meer vaststellen. Het was verder prachtig, rustig herfstweer en vrij warm voor de tijd van het jaar. Zelf heb ik nooit eerder een dergelijke gemengde trekgroep gezien. Ongetwijfeld komt het "verschijnsel" wel vaker voor, maar het aantal beschrijvingen is gering.

Van den Bijtel & Gombert (1983) melden een groep van 4 witgatjes met 34 houtduiven trekkend richting NNO op 27-3-1982, telpost Noordhout Driebergen. 't Hart (1987) meldt een formatie van 5 wilde zwanen en 6 kolganzen, met op kop een wilde zwaan; links daarvan de andere 4 wilde zwanen, rechts daarvan de 6 kolganzen. Deze groep vloog in noordelijke richting bij noordwestelijke wind. Gezien het ontbreken van water in de wijde omgeving concludeert 't Hart dat de groep al geruime tijd bij elkaar was. Deze waarneming werd op 16-3-1987 gedaan.

Van een aantal soorten is bekend dat ze vaak samen in trekgroupjes voorkomen, bijv. koperwiek - kramsvogel - zanglijster, vink - keep, kolgans - rietgans, huiszwaluw - boerenzwaluw, alk - zeekoet. Bestudering van die "koppels" in de trekgroep en hun algemene kenmerken leert dat het samen trekken heel goed zou kunnen samenhangen met:

het makkelijk bij elkaar verzeild raken door een zelfde voedselgebied c.q. slaappleats. het makkelijk bij elkaar blijven in de trekgroep door eenzelfde trekgedrag (vliegsnelheid, trekrichting, soort vliegformatie, tijd van de dag c.q. tijd van seizoen waarop getrokken wordt etc.

Het samenkomen van zowel de groep door mij waargenomen als die door 't Hart waargenomen, is te verklaren door te veronderstellen dat de soorten op de slaappleats of bij het opvliegen van de slaappleats zich gemengd hebben. Hoewel zowel aalscholver als wilde zwaan watertrap-pelend opstijgen, in tegenstelling tot de ganzen, kunnen de gemengde groepen zich geformeerd hebben bij het rondcirkelen boven de slaappleats, wat doorgaans de regel is bij het vormen van trekgroupen bij deze soorten. Uiteraard kan zich zo'n groep ook toevallig tijdens de vlucht gevormd hebben, iets wat vrijwel zeker het geval moet zijn bij de zeer opmerkelijke trekgroep waargenomen door van den Bijtel & Gombert. Blijkbaar was het trekgedrag in de drie groepen in zoverre overeenkomend dat de groepjes niet uiteen vielen. De vliegsnelheid is hierin goed te passen, de vliegsnelheid van langzame vliegers zoals ganzen, aalscholver en wilde zwaan ontloopt elkaar niet veel, terwijl zowel de houtduif als het witgatje uitermate snelle vliegers zijn.

van den Bijtel, H.J.V. & Gombert, H.J. 1983. Het voorkomen van het witgatje in de provincie Utrecht, deel 2. Kruisbek 26: 147.

't Hart, M. 1987. Gezamenlijke trek van wilde zwaan *Cygnus cygnus* en kolgans *Anser albifrons* in één formatie. *Limosa* 60: 86.

D. Heg, Verl. Hereweg 126, 9722 AJ Groningen.